

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ

Έγκλημα στον Άλιμο: Ποιος σκότωσε το στρατηγό Σαράφη;

Του Γιάννη Ράγκου

ΜΕΡΟΣ Β'

Στη Βουλή, τον θάνατο του Σαράφη ανακοίνωσε εκ μέρους της Ε.Δ.Α. ο Ηλίας Ηλιού, σημειώνοντας πως «έχομεν επίγνωσιν των συνθηκών του θανάτου του αειμνήστου στρατηγού». Αλλά δεν πρόκειται να κάμωμεν καπλείαν. Ευχόμεθα το τραγικόν αυτό συμβάν, να δώσω την ευκαιρίαν εις την ελληνικήν κυβέρνησιν και την εθνικήν αντιπροσωπείαν να ρυθμίσην επιτέλους και να αποσεισθή από τη χώρα μας το αίσχος της ετεροδικίας». Εξάλλου, τη λύπη τους για το θάνατο του Σαράφη εξέφρασαν και οι εκπρόσωποι όλων των πολιτικών κομμάτων, ορισμένοι από τους οποίους σημείωσαν και την ανάγκη οριοτικής ρύθμισης του θέματος της ετεροδικίας.

Η σορός του Στ. Σαράφη εκτέθηκε σε λαϊκό προσκύνημα στο παρεκκλήσι του Αγίου Ελευθερίου, δίπλα στον Μητροπολιτικό Ναό της Αθήνας και στις 3 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε η κηδεία του με τη συμμετοχή αρχηγών κομμάτων (Σοφ. Βενιζέλου, Γ. Παπανδρέου, Ευάγ. Μπακλαζή), βουλευτών απ' όλα τα κόμματα, εκπρόσωπων οργανώσεων της Εθνικής Αντίστασης (Ε.Α.Μ., Ε.Δ.Ε.Σ. κ.ά.) και κοινωνικών οργανώσεων, καλλιτεχνών και πλήθους κόσμου.

Τρεις μέρες μετά (6 Ιουνίου 1957) άρχισε στη Νομοθετική Επιτροπή της Βουλής η (εσπευσμένη λόγω του θανάτου του Σαράφη) συζήτηση για την κύρωση της σύμβασης περί ετεροδικίας. Το νομοσχέδιο δέχτηκε εκ νέου τα πυρά της αντιπολίτευσης, που υποστήριξε πως δημιουργείται δυσμενέστερο δίκαιο από αυτό που ισχύει για τα άλλα κράτη-μέλη του Ν.Α.Τ.Ο. (Γ. Παπανδρέου - Κόμμα Φιλελευθέρων) και πως η ετεροδικία είναι το σύμπτωμα αλλά η αρρώστια είναι η έλλειψη ανεξαρτησίας της χώρας από της Η.Π.Α. (Ηλ. Ηλιού - Ε.Δ.Α.). Τελικά, την επομένη τη νομοσχέδιο υπερψηφίσθηκε από την Επιτροπή με 33 ψήφους υπέρ και 26 κατά.

Δυστύχημα ή δολοφονία;

Από τις πρώτες ώρες μετά το δυστύχημα, δεν ήταν λίγοι οι εκείνοι που έκαναν λόγο για εγκληματική ενέργεια -ανάμεσά τους και ορισμένοι αστυνομικοί οι οποίοι ενεπλάκησαν στην προανάκριση και χαρακτήριζαν το γεγονός «ανεξήγητο» (εφημερίδα «Η Αυγή» - 1η Ιουνίου 1957)- εκδοχή που ενιοχύστηκε και από τις περίεργες συνθήκες κάτω από τις οποίες αυτό συνέβη. Τα βασικότερα στοιχεία που συνέβαλαν προς αυτή την κατεύθυνση είναι τα εξής:

1) Η πορεία της Μπουίκ: Είναι απολύτως εξακριβωμένο πως ο Σαράφης και η σύζυγός του δεν ξυπήθηκαν στη μέση του δρόμου, αλλά κοντά στη διαχωριστική νησίδα που χωρίζει τα δύο ρεύματα κυκλοφορίας. Η Μπουίκ, με οδηγό τον Μουζάλι, βρισκόταν στην αριστερή λωρίδα του δρόμου και στο σημείο του δυστυχήματος δεν υπήρχε πρόβλημα ορατόπτεις. Σύμφωνα με αυτόπτες μάρτυρες, ο Μουζάλι δεν έκανε καμία προσπάθεια να αποφύγει το ζεύγος Σαράφη κινούμενος δεξιότερα στην άσφαλτο, αλλά αντιθέτως παρέκκλινε ακόμα αριστερότερα, με αποτέλεσμα ο αριστερός τροχός του να «ξύσει» το κράσπεδο της νησίδας. Επιπλέον, η

Ο Στ. Σαράφης, με τη σύζυγό του Μάριον

Μάριον Σαράφη θα υποστηρίξει αργότερα ότι και ο ιατροδικαστής Καψάσκης, μετά την αυτοψία στο σημείο του συμβάντος, ακούστηκε να λέει πως το δυστύχημα «έμοιαζε σαν εκ προμελέτης» και πως «φαίνεται σαν [το αυτοκίνητο] να έβαλε στόχο τον στρατηγό» (Μ. Σαράφη, στο ίδιο, σελ. 137). Πάντως, ο Ιταλοαμερικανός υποσημνίας απέδωσε το γεγονός στην ύπαρξη του δεύτερου (μαύρου) αυτοκινήτου, που βρισκόταν κοντά στο δικό του και πληροφορίες που είχαν διαρρεύσει μετά το γεγονός έκαναν λόγο για «κούρσα θανάτου» μεταξύ των δύο αυτοκινήτων, ενώ ανέφεραν επίσης (χωρίς ωστόσο να επιβεβαιώθει αργότερα) πως και το μαύρο αυτοκίνητο οδηγούσε κάποιος Αμερικανός στρατιώτης. Εντούτοις, μετά το δυστύχημα το μαύρο αυτοκίνητο έσπευσε να εξαφανιστεί, χωρίς κατόπιν να επιχειρηθεί ο εντοπισμός του οδηγού του.

2) Η συμπεριφορά του Μουζάλι: Αυτόπτες μάρτυρες ανέφεραν πως λίγη ώρα πριν από το συμβάν ο Μουζάλι είχε θεαθεί να τρέχει στη λεωφόρο Ποσειδώνος «λες και έκανε πρόβα». Επίσης, από την αυτοψία που διενεργήθηκε στον τόπο του δυστυχήματος διαπιστώθηκε πως ο Μουζάλι προσπάθησε να φρενάρει έλαφρά σε απόσταση 45 μέτρων από το σημείο που βρίσκονταν ο στρατηγός και η σύζυγός του, αλλά στη συνέχεια ανέπτυξε ξανά ταχύτητα και επιχείρησε δεύτερο -ισχυρότερο- φρενάρισμα όταν βρέθηκε πολύ κοντά στα θύματα, χωρίς ωστόσο να αποσοβηθεί η σύγκρουση. Επιπλέον, μέσα στο αυτοκίνητο του δράστη, που ερευνήθηκε τόσο από όργανα της Τροχαίας Καλαμακίου όσο και της αμερικανικής στρατονομίας, βρέθηκαν δύο μπουκάλια μπύρας -το ένα ήταν γεμάτο-, γεγονός που άφηνε ανοικτό το ενδεχόμενο να οδηγούσε μεθυσμένος.

3) Οι επιβάτες της Μπουίκ: Παραμένει αδιευκρινιστό πόσοι ήταν οι επέβατες στο αυτοκίνητο τη στιγμή του συμβάντος. Αυτόπτες μάρτυρες ανέφεραν πως εκτός από τον Μουζάλι βρίσκονταν άλλοι δύο συνάδελφοί του, ενώ ο ίδιος κατέθεσε πως ήταν μόνο ένας. Σε κάθε περίπτωση, ο ένας ή δύο συνεπιβάτες του Ιταλοαμερικανού υποσημνία «εξαφανίστηκαν» μυστηριώδως χωρίς ποτέ να δώσουν επίσημην κατάθεσην για τις συνθήκες κάτω από τις οποίες συνέβησαν τα γεγονότα.

4) Η δράση του Σαράφη: Σύμφωνα με ορισμένες πηγές, ο στρατηγός παρακολουθούνταν συστηματικά για μεγάλο χρονικό διάστημα από αμερικανικές υπηρεσίες. Οι ίδιες πηγές αναφέρουν, μάλιστα, πως το διπλανό από το δικό του διαμέρισμα είχε νοικιαστεί από δύο Αμερικανούς στρατιωτικούς που υπηρετούσαν στη βάση του Ελληνικού. Ως αιτία για αυτό εμφανίζεται η γενικότερη πολιτική δράση του, αλλά κυρίως οι συνεχείς παρεμβάσεις του στη ζήτημα της μεταφοράς και εγκατάστασης αμερικανικών πυρπνικών όπλων στην Ελλάδα. Είναι γεγονός ότι ο Σαράφης αρθρογραφούσε τακτικά στις εφημερίδες «Αυγή» και «Το Βήμα» και τοποθετούνταν στη Βουλή για τον ανταγωνισμό των εξοπλισμών μεταξύ των υπερδυνάμεων και τους κινδύνους από τη χρήση πυρπνικών όπλων, για τη θέση Ελλάδας στο ΝΑΤΟ και τον ρόλο των αμερικανικών βάσεων στην Ελλάδα και για το θέμα της ετεροδικίας που το συνέδεε με το καθεστώς υποτέλειας στο οποίο, κατά την άποψή του, είχαν υποβάλει τη χώρα οι ελληνικές κυβερνήσεις.

Δύο δεκαετίες μετά (1976) ο νομικός και τότε πρόεδρος της Ε.Δ.Α. Ηλίας Ηλιού θα διατυπώσει την άποψη ότι «δεν υπάρχει καμμία απόδειξη ότι ο θάνατος του [...] στρατηγού Σαράφη οφείλεται σε ατύχημα. Απεναντίας, εκείνο που είναι βέβαιο είναι ότι ήταν λεπτομερώς σχεδιασμένη και χρονομετρημένη εγκληματική ενέργεια [...] γιατί ο Στρατηγός κι η γυναίκα του [...] είχαν τόσο ωρολογιακές συνήθειες ζωής ώστε μπορούσε να ξέρει ο δράστης ποια ώρα ακριβώς θα περάσουν τη λεωφόρο για να πάνε για μπάνιο.

Η δίκη του Μουζάλι

Μετά την ολοκλήρωση της προανακριτικής διαδικασίας, ο Μουζάλι μεταφέρθηκε στις Η.Π.Α., από όπου επέστρεψε στην Ελλάδα στις αρχές του 1958 για να δικαστεί. Η δίκη του πραγματοποιήθηκε στις 20 και 21 Ιανουαρίου 1958, ενώπιον του Α' Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών, μετά από μίνυον που είχε υποβάλλει ο Μάριον Σαράφη, με συνηγόρους την Ηλία Ηλιού και τον ποινικολόγο Δημοσθένη Μιράσογεζη. Το δικαστήριο καταδίκασε τον Μουζάλι σε φυλάκιση 10 μηνών και καταβολή 20.000 δρχ. για ψυχική οδύνη για την ανθρωποκτονία από βαριά αμέλεια του στρατηγού Σαράφη και τον βαρύ τραυματισμό της συζύγου του Μάριον. Καθώς θεωρήθηκε ότι είχε εκτίσει την ποινή του πριν από τη δίκη, αφού από τις αμερικανικές αρχές χαρακτηρίζόταν ως προφυλακισμένος, ο Μουζάλι αφέθηκε ελεύθερος για να επιστρέψει αμέσως μετά στην πατρίδα του.

Σε κάθε περίπτωση, οι υπόνοιες που υπήρχαν ότι ο θάνατος του Στ. Σαράφη ήταν μια προμελετημένη δολοφονία που οποία διέπραξαν οι αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες δεν αποδείχτηκαν ποτέ, παρά την προσπάθεια ορισμένων να συγκεντρώσουν στοιχεία που θα τεκμηρίωναν την εκδοχή αυτή. Εποι, η υπόθεση εξακολουθεί έως σήμερα να τροφοδοτεί ένα πολιτικό θρίλερ με «ανοικτές» όλες τις εκδοχές του.